

Luku 10 Suoran johtimen induktiolaki

- Opetustv, FY6, 3. Virtajohtimeen kohdistuva voima magneettikentässä

Liikkuva suora johdin homogeenisessa magneettikentässä

- magneettinen voima vetää elektroneja alaspäin voimalla $F_m = qvB$

- johtimeen syntyy sähkökenttä $\vec{E}$, jonka suunta on alaspäin

- elektroneihin kohdistuu sähköinen voima $F_s = qE$ ylöspäin

$$\text{tasapainossa } F_s = F_m \quad E = \frac{U}{l} = \frac{e}{l}$$

- johtimen päiden välille indusoituu jännite U
kyseessä on muuttuva lähdejännite e

saadaan $e = lvB$

Suoran johtimen induktiolaki

Kun suora johdin liikkuu poikittain vakionopeudella kohtisuorasti homogeenista magneettikenttää vastaan, johtimen päiden välille indusoituu jännite (lähdejännite)

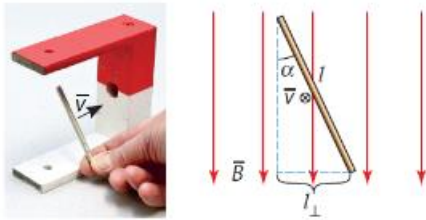
$$e = lvB,$$

jossa l on johtimen magneettikentässä olevan osan pituus, v johtimen nopeuden ja B magneettivuon tiheyden suuruus.

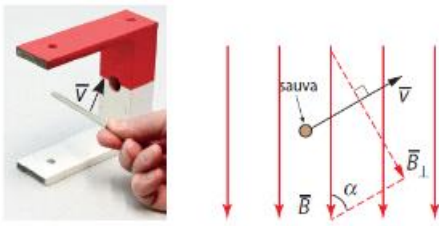
Johtimen liike
magneettikentässä

1) nopeus ei ole kohtisuorassa johtimen suuntaa vastaan

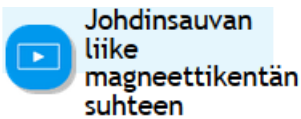
$$e = l_{\perp} v B = l \sin \alpha v B = l v B \sin \alpha, \vec{v} \perp \vec{B}.$$

2) nopeus ei ole kohtisuorassa magneettivuon tiheyttä vastaan

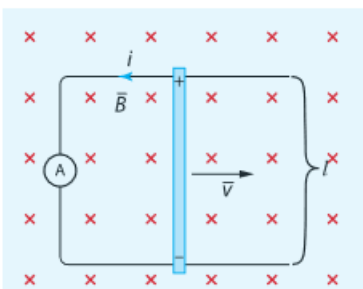
$$e = l v B_{\perp} = l v B \sin \alpha, l \perp \vec{v} \text{ ja } l \perp \vec{B}.$$

esim 1

- esim 2, Opetustv, FY6, 6. Liikkuvaan johdinsauvaan indusoitua jännite magneettikentässä, 2. Auton antenniin indusoitua jännite

- esim3

Kun sauva liikkuu magneettikentässä kohtisuorasti magneettivuon tiheyttä vastaan, sauvan päiden välille indusoituu jännite $e = l v B$, jossa l on sauvan pituus, v nopeuden suuruus ja B magneettivuon tiheyden suuruus. Induktiojännite synnyttää suljettuun virtapiiriin sähkövirran.

Kun sauva on osa suljettua virtapiiriä, jännite e on piirin lähdejännite. Tällöin piirissä kulkeva sähkövirta on $i = \frac{e}{R} = \frac{l v B}{R}$, jossa R on piirin resistanssi.

- esim 4

- tehtäviä 10-2, 10-6, 10-7, 10-9